

Från 1600-talsträdgård till modern park – nu avslöjas kvarteret Rosendals historia

Flera hundra år gamla trädgårdar, rester av byggnader och vardagsföremål som kritpipor och keramik – på Södermalm i Stockholm gräver just nu Arkeologerna sig rakt ner igenom historien. – Vi har ett titthål in till en 1600-talsträdgård med ett fantastiskt växtmaterial, säger arkeologen Karin Lindeblad.

Det är ett område vid korsningen Timmermansgatan och Sankt Paulsgatan, ett stenkast från Mariatorget, som Arkeologerna vid Statens historiska museer har undersökt under hösten. Södermalms stadsdelsförvaltning ska anlägga en ny park på platsen och fynden som arkeologerna har gjort visar att det inte är bara i modern tid som stadsodling varit populärt. Trädgårdar, rester av byggnader, gränsmarkeringar och gångar men även unikt växtmaterial liksom vardagsföremål, finns kvar under marken. Nu avslöjas kvarteret Rosendals historia.

– Den äldsta odlingen vi har fått fram är från 1630-talet. Det är en välplanerad trädgård med trädgårdsgångar, odlingsbäddar, ett rejält träplank som fungerade som tomtgräns och intressanta växter, säger projektledaren Karin Lindeblad och tillägger:

– Vår arkeobotaniker Jens Heimdahl har hittat rester av prydnadsväxter, matväxter och medicinalväxter i bäddarna. Det finns spår av trädgårdsnejlika, opiumvallmo, akleja och lungrot men även persilja, kål, lök, portlak och fläder.

Kvarteret Rosendal var från början betydligt större och utgjorde en grönskande del av staden med stora trädgårdar och malmgårdar. På 1670-talet var platsen indelad i två tomter; den ena var en fruktträdgård som ägdes av kyrkoherden i Tyska kyrkan, och den andra en malmgård, där Humbert Hansson från Danzig hade sina byggnader och trädgårdsodlingar. Malmgårdarna tillhörde ofta rika borgare i Gamla stan, som uppförde herrgårdsliknande byggnader. Under 1700-talet slogs tomterna ihop och övertogs av ölbryggerfamiljen Sieverts och på 1800-talet anlades garveri och småindustrier på platsen.

– Vi håller precis på att undersöka familjen Sieverts 1700-talsträdgård med gruslagda trädgårdsgångar och odlingskvarter. Vi har även hittat rester av ett par byggnader, kanske från bryggeriverksamheten, men det kan komma äldre material,

säger Karin Lindeblad.

Fyndmaterialet är rikligt och består mestadels av sopor från 1600–1700-tal. Sådant som man slängde ut på komposten och sedan återanvände i trädgårdarna. Keramikskärvor, bitar av kritpipor och planteringskärl, tegel, ostronskal och ben från fisk och andra djur hör till de vanligare fynden. En fajansskärva med texten ”Stockholm” från en trasig tallrik från 1700-talet hör till de mer ovanliga. Det finns även föremål från 1500-talet.

– Det är en fantastiskt intressant utgrävning för det finns så mycket historia kring Södermalm, inte minst trädgårdshistoria. Den här undersökningen visar hur länge man har hållit på med stadsodling, säger Karin Lindeblad.

För mer info om utgrävningen: <https://arkeologerna.com/uppdrag/hemma-hos/>

Läs mer om upprustningen av parken på Stockholms stads webbplats: <https://vaxer.stockholm/projekt/rosendals-park-rustas-upp/>

Kontaktpersoner

Arkeolog Karin Lindeblad 010-480 81 55

Arkeolog Ann-Mari Hållans Stenholm 010-480 80 78

Presskontakt: Ninna Bengtsson 010-480 80 76

Foton: Översiktsbild och foton på fynd, bland annat grön flaska från 1700-talet, har troligen innehållit medicin. Foto: Arkeologerna eller Arkeologerna, SHM

Fler pressbilder: <https://flic.kr/s/aHsmRCxhA7>

